

NWSA-FINE ARTS

Received: September 2012

Accepted: January 2013

NWSA ID : 2013.8.1.D0126

ISSN : 1308-7290

© 2013 www.newwsa.com

Şehriban Koca
Mersin University, Mersin-Turkey
sehriban.koca@mersin.edu.tr

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖZYETERLİK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik özyeterlik düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Mersin ilinde Milli Eğitime bağlı ilköğretim okulları, bağımsız anaokulları ve özel anaokullarında görev yapan 157 okulöncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmenlerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla "kişisel bilgi formu" ve Özmenteş (2011) tarafından geliştirilen "Müzik Öğretimine Yönelik Özyeterlik Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel istatistikler, t testi ve ANOVA testi yapılarak analiz edilmiştir. Yapılan t testi sonucu öğretmenlerin cinsiyetlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ($p < .05$) saptanırken, kadro durumları ve hizmet yıllarına göre ise anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p > .05$). Araştırma sonucuna göre okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik özyeterlik düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Özyeterlik, Müzik Eğitimi, Müzik Öğretimi, Okul Öncesi Öğretmenleri, Müzik Öğretimine Yönelik Özyeterlik Ölçeği

AN INVESTIGATION OF MUSIC TEACHING SELF-EFFICACY LEVELS OF PRESCHOOL TEACHERS

ABSTRACT

This study aims to investigate music teaching self-efficacy levels of preschool teachers. Study group of the study consisted of a total of 157 pre-school teachers working for public schools in the city center of Mersin. Two data collection instruments were used for the study." The first one was "Personal Information Form" for demographic and educational background information about the teachers. The second one was "Music Teaching Self-Efficacy Scale" developed by Özmenteş (2011). Descriptive statistics, t and ANOVA test was used to analyze the data. According to the findings of this study, it was found that there was significant difference according to genders ($p < .05$) and no significant difference found according to working status and total years in teaching ($p > .05$). The results revealed that music teaching self-efficacy levels of preschool teachers are high.

Keywords: Self-Efficacy, Music Education, Music Teaching, Preschool Teachers, Music Teaching Self-Efficacy Scale

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri yerine getirmeleri, onların iyi eğitim almalarının yanı sıra, bu görev ve sorumlulukları yerine getirebileceklerine olan inançları ile de yakından ilgilidir. Atıcı (2000) öğretmen öz-yeterlik inancını, öğretmenlerin öğretme işlevini başarılı bir şekilde yerine getirebilmek için gerekli davranışları gösterecekleri konusundaki inanışları olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz, Köseoğlu, Gerçek ve Soran, 2004). Bandura'ya göre öz-yeterlik inancı, yeteneklerimiz üzerindeki inanca dayanır ve belirli amaçlara ulaşmak için belirli bir davranışı organize etmek ve onu gerçekleştirmek için gereklidir (Schmitz ve Schwarzer, 2000; Akt. Yılmaz, Köseoğlu, Gerçek ve Soran, 2004). Üstüner, Demirtaş, Cömert ve Özer (2009) ise öz yeterliğin bireylerin becerilerinin bir işlevi değil, becerilerini kullanarak yapabildiklerine ilişkin yargılarının bir ürünü olduğunu ifade etmektedir.

Öz yeterlik kavramı özellikle eğitim ile ilgili süreçlerde, öğretmenlerin öğretmenlik görev ve sorumlulukları ile ilgili davranışlarını tahmin etmek ve eğitim alanında öğretmen etkinliklerindeki bireysel farklılıkları açıklamak amacıyla kullanılmaktadır (Yılmaz ve diğ. 2004; Akt. Üstüner ve ark., 2009:3).

Kendi öğrenme kapasite ve yeteneklerine dair şüphe duyan öğrenenlere kıyasla, bir beceriyi kazanma ya da bir konuyu öğrenmede yüksek düzeyde öz yeterlik inancına sahip olan öğrenenler daha kolay uyum sağlamakta, daha sıkı çalışmakta, daha zorlayıcı öğrenme deneyimleri aramakta, zorluklarla karşılaştıklarında daha çok dayanıklılık ve başarı sergilemektedir (Pajares, 2002; Schunk, 1990, 1998; Zimmerman, 1989, 2000, Wigfield ve Eccles 2000, Akt. Üredi ve Üredi, 2006).

"Eğitimde, öğrencilerin istenilen seviyeye gelebilmeleri için öğretmenlerin bazı alanlarda yeterliliklere sahip olmaları gerekmektedir. Öğretme yeterliği (Teaching efficacy), bir öğretmenin, öğrenmede zorluk çeken çocuklarda bile başarıyı yakalayabileceğine dair inancıdır" (Kurtuldu ve Çiftçi, 2010:62).

Yapılan araştırmalarda özyeterlik inançlarının öğretmenlerin sınıf içinde gerçekleştirdikleri uygulamaları etkilediği ve özyeterlik inancı güçlü olan bir öğretmenin öğretim konusunda daha şevkli ve istekli davrandığı ortaya çıkmıştır (Gibson ve Dembo, 1984; Schunk, 1985; Woolfolk ve Hoy, 1990; Akt. Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Gencel, 2010).

"Okul öncesi dönemde öğretmenin taşıdığı sorumluluk, bireyin sağlıklı bir şekilde kendini geliştirebilmesinde çok etkileyici bir role sahiptir. Çünkü bu dönemde kazanılan davranışlar bireyin gelecekteki yaşamını doğrudan etkilemektedir" (Gökce, 2004:214, Akt. Özkut ve Kaya, 2012:169).

"Okul öncesi eğitimin bir boyutu olan sanat eğitimi içerisinde müzik, çok önemli bir yere sahiptir. Okul öncesi eğitimde müzik eğitiminin amaçları, çocukların bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sosyal gelişimlerine yardımcı olmak, duygu, düşünce ve izlenimlerini estetik bir anlatım dili olan müzikle ifade etmelerini sağlamak, çocukta var olan yaratıcılığı ortaya çıkarmak ve ana dilin gelişimini sağlayarak onları temel eğitime hazırlamaktır" (Göncü, 2010:355).

Güler'e göre, (2008), "Çocukluk döneminden başlayan sağlıklı ve doğru yönlendirilmiş bir müzik yaşantısı, bireyleri gelecek yaşantılarında daha başarılı, daha mutlu ve dengeli kılacaktır (Akt. Malkoç ve Ceylan, 2011:565)." Küçük yaşlardan itibaren müziksel aktivite içinde bulunarak müzikle beslenen ve desteklenen çocukların

ruhsal ve bedensel yönden daha sağlıklı bir gelişim sergiledikleri gözlenmektedir" (Yıldız, 2002:6; Akt. Özkut ve Kaya, 2012:169).

Bu nedenle okul öncesinde verilecek müzik eğitimi ve öğretimi daha çok önem kazanmaktadır. Okul öncesi eğitim döneminde müziğin çocuk gelişimine katkısı tartışılmaz bir gerçektir.

Öğretmenlerin, müzik öğretimindeki öz yeterlilikleri ile öğrenci başarısı arasında bir ilişki olduğu; kendine güvenen, yeteneklerinin farkında olan, başarabileceğine inanan öğretmenlerin öğrencilerini daha başarılı yapacak yöntemleri deneme, öğrenme ve uygulama isteklerinin arttığı düşünülmektedir (Afacan, 2008:2). Yapılan araştırmalar (Dere, 2008; Göncü, 2009, 2010; Temiz, 2006; Tufan, 2006) okulöncesi eğitim sürecinde görev alan öğretmenlerin müzik eğitimi konusundaki birikimlerinin yeterli olmadığını göstermektedir.

Bu görüşlerden hareketle okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik özyeterlik düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik öz yeterlik düzeyleri nasıldır?
- Okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik öz yeterlik düzeyleri cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- Okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik öz yeterlik düzeyleri hizmet yıllarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- Okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik öz yeterlik düzeyleri kadro durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Çocukların ilk örgün müzik deneyimlerini kazandıkları yer olan okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin, müzik çalışmalarına ilişkin yeterlilikleri son derece önemlidir (Göncü, 2009). Vannatta-hall'a (2010:4) göre erken çocukluk döneminde kaliteli müzik programlarının başarılı bir şekilde uygulanması öğretmenlerin büyük ölçüde kişisel yeteneklerine olan inançları ve müzik öğretimi özyeterliklerine bağlıdır. Araştırma bu ve benzer görüşler doğrultusunda okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimi yeterliklerinin belirlenmesi açısından önem arz etmektedir.

3. YÖNTEM (METHOD)

Araştırma, tarama modelindedir. "Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır" (Karasar, 2009:77).

3.1. Çalışma Grubu (Study Group)

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Mersin ilinde Milli Eğitime bağlı ilköğretim okulları, bağımsız anaokulları ve özel anaokullarında görev yapan 157 okulöncesi öğretmeni oluşturmaktadır.

3.2. Veri Toplama Aracı (Research Instrument)

Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmenlerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla kişisel bilgi formu ve Özmenteş (2011) tarafından sınıf, okul öncesi öğretmen ve öğretmen adaylarının müzik öğretimlerine yönelik özyeterliklerinin ölçülebilmesi için

geliştirilen "Müzik Öğretimine Yönelik Özyeterlik Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekteki maddeler, Likert tipi beşli dereceleme kategorisine göre hazırlanmış ve Kesinlikle Katılıyorum:5 puan, Katılıyorum:4 puan, Az Katılıyorum: 3 puan, Katılmıyorum:2 puan, Kesinlikle Katılmıyorum:1 puan, olumsuz maddelere verilen cevaplar ise kesinlikle katılıyorum (1), katılıyorum (2), kararsızım (3), katılmıyorum (4), kesinlikle katılmıyorum (5) olmak üzere puanlanmıştır. Öğretmenlerin bu ölçekten alabilecekleri en yüksek puan 115.00, en düşük puan 23.00'tür. Alınan toplam puanın yüksek olması, genel Müzik Öğretimi Özyeterlik düzeylerinin yüksek olduğunu gösterir. Ölçeğin güvenilirliğinin hesaplanması amacı ile madde istatistiklerine ve bölünmüş test çözümlmelerine başvurulmuştur.

Ölçeğe yapılan madde analizi sonucunda madde yüklerinin .255 ile .732 arasında değiştiği gözlenmiştir. 23 maddenin yer aldığı ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .924 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca ölçeğin iki yarı güvenilirliği Spearman Brown yöntemi ile hesaplanmış ve r:.895 olarak bulunmuştur. Ölçeğin ortak faktör varyansına ait değerleri ve birinci faktördeki yük değerleri neticesinde tek faktörlü olabileceği belirtilmiştir (Özmenteş, 2011:161-162).

3.3. Verilerin Analizi (Data Analysis)

Bu araştırmada, elde edilen veriler değerlendirilirken betimsel istatistik hesaplamaları yapılmıştır. Yapılan analizlerde, varyansların homojen olup olmadığını belirlemek amacıyla "Levene Testi" yapılmış, varyansların homojen olarak dağıldığı (.05'ten büyük) görüldükten sonra, SPSS paket programı kullanılarak öğretmenlerin ölçek maddelerine verdikleri yanıtların (a) cinsiyet ve kadro durumları değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar için t testi, hizmet yılları değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Araştırmanın verilerini yorumlamak için aralık sayısı seçenek sayısına bölünerek sınırlar elde edilmiştir (4/5=0,80), (Kaptan, 1995). Ölçeğin seçenekleri ve sınırları şöyledir: Hiç katılmıyorum (1.00-1.80), Katılmıyorum (1.81-2.60), Az Katılıyorum (2.61-3.40), Katılıyorum (3.41-4.20), Kesinlikle katılıyorum (4.21-5.00)

4. BULGULAR VE YORUM (FINDINGS AND COMMENTS)

Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Okulöncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri
(Table 1. Demographic Information about Preschool Teachers)

Tanım	Açıklama	n	%
Cinsiyet	Kadın	144	91.7
	Erkek	13	8.3
	Toplam	157	100
Hizmet Yılı	0-5	76	48.4
	6-10	36	22.9
	11-15	22	14.0
	16-20	6	3.8
	21+	17	10.8
	Toplam	157	100
Kadro Durumu	Kadrolu	135	86.0
	Ücretli	22	14.0
	Toplam	157	100
Mezun olduğu bölüm	Okulöncesi Öğretmenliği	116	73.9
	Anaokulu Öğretmenliği	8	5.1
	Çocuk Gelişimi Bölümü	22	14.0
	Sınıf Öğretmenliği	4	2.5
	İngilizce Öğretmenliği	1	.6
	Almanca Öğretmenliği	1	.6
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	1	.6
	Kimya Öğretmenliği	1	.6
	Eğitim Enstitüsü	1	.6
	Aile Ekonomisi	1	.6
	Mesleki Eğitim Fak	1	.6
	Toplam	157	100
Çalıştığı Yaş Grubu	4	12	7.6
	5	29	18.5
	6	106	67.5
	Hepsi	10	6.4
	Toplam	157	100

Tablo 1'de görüldüğü gibi, araştırma grubunu oluşturan öğretmenlerin %91.7 si kadın, %8.3'ü ise erkektir. Araştırma grubunun hizmet yıllarına göre dağılımları incelendiğinde; öğretmenlerin %48.4 'ünü 0-5 yıl,%22.9'unu 6-10 yıl, %14 ünü 11-15 yıl, %10.8'ini 21 yıl ve üzeri %3.8'ini ise 16-20 yıl arası görev yapan öğretmenlerin oluşturduğu görülmektedir. Öğretmenlerin kadro durumları incelendiğinde; %86 sının kadrolu, %14 ünün ise ücretli olarak görev yaptıkları görülmektedir. Öğretmenlerin mezun oldukları bölümler incelendiğinde ise araştırma grubunu oluşturan 157 öğretmenden 11 inin farklı bölümlerden mezun oldukları (sınıf öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği, Almanca, Beden eğitimi öğretmenliği v.b) görülmektedir. Bu durum dikkat çekicidir.

Tablo 2. Okulöncesi Öğretmenlerinin Müzik Öğretimi Özyeterlik Puanlarının Maddelere Göre Dağılımı
(Table 2. Preschool Teachers' Music Teaching Self Efficacy Scores According to Substances)

	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		\bar{X}	SS	N
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
1. Müzik derslerinde çalgı kullanma konusunda yeterliyim.	27	17.2	61	38.9	43	27.4	23	14.6	3	1.9	3.55	1.00	157
2. Müzik derslerinde öğrencileri derse etkili bir biçimde motive edebileceğimi düşünüyorum	51	32.5	85	54.1	13	8.3	7	4.5	1	.6	4.13	.79	157
3. Ses eğitimi konusunda yeterliyim	27	17.2	65	41.4	40	25.5	18	11.5	7	4.5	3.55	1.05	157
4. Müzik derslerinde öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirebileceğime inanıyorum	50	31.8	74	47.1	20	12.7	11	7	2	1.3	4.01	.92	157
5. Müzik derslerinde kullanılacak değişik öğretim yöntemlerini uygulama konusunda kendimi yeterli hissetmiyorum	15	9.6	51	32.5	36	22.9	38	24.2	17	10.8	3.06	1.18	157
6. Müzik derslerinde öğrencilere doğru solfej yaptırabilirim	19	12.1	47	29.9	53	33.8	24	15.3	14	8.9	3.21	1.12	157
7. Bir müzik çalgısını öğrencilerime doğru bir biçimde öğretebilecek yeterliliğe sahibim	21	13.4	61	38.9	37	23.6	26	16.6	12	7.6	3.34	1.14	157
8. Bir müzik topluluğunu başarı ile yönetebilirim	31	19.7	39	24.8	47	29.9	23	14.6	17	10.8	3.28	1.24	157
9. Belirli gün ve haftalarda müziksel etkinlikleri düzenlemek konusunda yeterli değilim	24	15.3	42	26.8	32	20.4	41	26.1	18	11.5	3.08	1.27	157
10. Bir müzik parçasını kendim öğrenecek kadar yeterliyim.	52	33.1	71	45.2	23	14.6	9	5.7	2	1.3	4.03	.91	157
11. Müzik derslerinde öğrencilerime çeşitli ritmik etkinlikler yaptırabilirim.	58	36.9	63	40.1	20	12.7	14	8.9	2	1.3	4.03	.99	157
12. Müzik derslerinde öğretim teknolojilerini kullanma konusunda yeterli değilim	18	11.5	41	26.1	37	23.6	41	26.1	20	12.7	2.97	1.22	157
13. Bir okul şarkısını öğrencilerime doğru bir biçimde öğretebileceğime inanıyorum	71	45.2	58	36.9	16	10.2	7	4.5	5	3.2	4.17	1.00	157

14. Müzik derslerinde sesimi etkili bir biçimde kullanabilirim	50	31.8	70	44.6	24	15.3	11	7	2	1.3	3.99	.93	157
15. İstiklal Marşını doğru bir biçimde öğretebilirim	46	29.3	53	33.8	43	27.4	14	8.9	1	.6	3.82	.98	157
16. Bir okul şarkısını ritmik eşlik yaptırarak çalıştırabilirim	48	30.6	70	44.6	26	16.6	9	5.7	4	2.5	3.95	.97	157
17. Bir okul şarkısına çalgı ile eşlik edebilecek yeterliliğe sahip değilim	22	14	43	27.4	35	22.3	42	26.8	15	9.6	3.10	1.22	157
18. Müzik dersleri sayesinde öğrencilerime müziği sevdirebileceğimi düşünüyorum.	66	42	56	35.7	22	14	9	5.7	4	2.5	4.09	1.01	157
19. Müzik öğretiminde sürekli daha iyi öğretim yolları bulabilecek yeterliliğe sahibim	37	23.6	60	38.2	49	31.2	7	4.5	4	2.5	3.76	.95	157
20. Öğrencilerin müzik ile ilgili sorularını doyurucu bir şekilde cevaplayabilirim.	36	22.9	52	33.1	46	29.3	19	12.1	4	2.5	3.62	1.05	157
21. Bir öğrenci herhangi bir müzik kavramını öğrenme konusunda güçlük çekiyorsa, o öğrencinin o kavramı daha iyi anlamasına nasıl yardımcı olabileceğimi bilemiyorum.	22	14	36	22.9	41	26.1	43	27.4	15	9.5	3.04	1.22	157
22. Müzik derslerinde konuları başarılı bir biçimde öğretebileceğimi düşünüyorum.	19	12.1	37	23.6	29	18.5	52	33.1	20	12.7	2.89	1.25	157
23. Müzik derslerinde öğretmek için yeterli şarkı dağarcığına sahibim	60	38.2	67	42.7	20	12.7	8	5.1	2	1.3	4.11	.91	157

Hiç katılmıyorum (1.00-1.80), Katılmıyorum (1.81-2.60), Az Katılıyorum (2.61-3.40), Katılıyorum (3.41-4.20), Kesinlikle katılıyorum (4.21-5.00).

Tablo 2 incelendiğinde; "Müzik derslerinde öğrencilere doğru solfej yaptırabilirim" (\bar{X} =3.21), "Bir müzik çalgısını öğrencilerime doğru bir biçimde öğretebilecek yeterliliğe sahibim" (\bar{X} =3.34), "Bir müzik topluluğunu başarı ile yönetebilirim" (\bar{X} =3.28) maddelerinde öğretmenlerin öz yeterlik düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin müzik öğretimi öz yeterlilik düzeylerinin yüksek olduğu maddeler incelendiğinde ise; "Bir okul şarkısını öğrencilerime doğru bir biçimde öğretebileceğime inanıyorum" (\bar{X} =4.17), "Müzik derslerinde öğrencileri derse etkili bir biçimde motive edebileceğimi düşünüyorum" (\bar{X} =4.13), "Müzik derslerinde öğretmek için yeterli şarkı dağarcığına sahibim", (\bar{X} =4.11), "Müzik dersleri sayesinde

öğrencilerime müziği sevdirebileceğimi düşünüyorum" (\bar{X} =4.09), "Müzik derslerinde öğrencilerime çeşitli ritmik etkinlikler yaptırabilirim" (\bar{X} =4.03), "Bir müzik parçasını kendim öğrenecek kadar yeterliyim" (\bar{X} =4.03), "Müzik derslerinde öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirebileceğime inanıyorum" (\bar{X} =4.01) olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Okulöncesi Öğretmenlerinin Müzik Öğretimi Özyeterlik Ölçeği Aritmetik Ortalama Puanları Sonuçları
(Table 3. The result of Arithmetic Mean Score of Preschool Teachers' Music Teaching Self-Efficacy levels)

	n	Minimum	Maximum	\bar{X}	sd
Genel puanları	157	2.00	4.74	3.60	.49986

Tablo 3 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin tüm maddelere ait aritmetik ortalamalarının 3,60 olduğu görülmektedir. Bu değer ölçekte "katılıyorum" seçeneğini göstermektedir. Bu bulgular doğrultusunda öğretmenlerin müzik öğretimi özyeterlik düzeylerinin genel olarak yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Okulöncesi Öğretmenlerinin Müzik Öğretimi Özyeterlik Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre t- testi Sonuçları
(Table 4. T Test Result of Preschool Teachers' According to Genders)

Cinsiyet	n	\bar{X}	sd	df	t	p
Kadın	144	82.10	11.22	155	2.48	.014*
Erkek	13	90.23	12.31			

*P<0.05

Tablo 4'de görüldüğü gibi, okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimi özyeterlik ölçeği puanlarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği (p<.05) saptanmıştır. Bu sonuca göre erkek öğretmenlerin müzik öğretimi özyeterlik düzeylerinin kadın öğretmenlere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Okulöncesi Öğretmenlerinin Müzik Öğretimi Özyeterlik Ölçeği Puanlarının Hizmet Yıllarına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

(Table 5. Result of One-Way Analysis of Preschool Teachers According to Total Years in Teaching)

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	2.087	4	.522	2.149	.077
Grup içi	36.891	152	.243		
Toplam	38.978	156			

p>0.01

Tablo 5 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimi özyeterlik ölçeği puanlarının hizmet yıllarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir [F (4-152) =2.149; p >.01].

Tablo 6. Okulöncesi Öğretmenlerinin Müzik Öğretimi Özyeterlik Ölçeği Puanlarının Kadro Durumlarına Göre t- testi Sonuçları
(Table 6. T Test Result of Preschool Teachers' According to Working Status)

Cinsiyet	n	\bar{X}	sd	df	t	p
Kadrolu	135	83.01	11.44	155	.641	.523
Ücretli	22	81.32	11.98			

P>0.05

Tablo 6'da görüldüğü gibi, okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimi özyeterlik ölçeği puanlarının kadro durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık göstermediği (p>.05) saptanmıştır.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER (DISCUSSION, CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Okul öncesi öğretmenlerinin öğrencileriyle yapacakları müzik etkinliklerinde daha verimli ve etkili olabilmeleri için özyeterlikleri önem arz etmektedir. Yapılan araştırma sonucu okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimi özyeterlik ölçeğinin tüm maddelerine ait aritmetik ortalamalarının 3.60 ile "katılıyorum" düzeyinde olduğu saptanmıştır. Araştırma sonucu okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik özyeterlik düzeylerinin belli faktörlerde yüksek olduğu görülmüştür.

"Yüksek düzeyde öz-yeterliğe sahip bireyler, zorluk düzeyi yüksek olan çalışmalarla karşı karşıya kaldıklarında daha rahat ve verimli olabilirler. Düşük öz-yeterlilik inancına sahip kimseler ise yapacakları çalışmaların gerçekte olduğundan daha da zor olduğuna inanırlar. Bu tip bir düşünce; kaygıyı ve stresi arttırırken; kişinin bir sorunu en iyi şekilde çözebilmesi için gereken bakış açısını daraltır. Bu nedenle öz-yeterlik inancı, bireylerin başarı düzeylerini çok güçlü bir şekilde etkilemektedir" (Pajares, 2002; Akt. Üredi ve Üredi, 2006). Fritz, Miller, Kreutzer ve MacPhee (1995) yüksek özyeterlik inancına sahip olan bir öğretmenin öğrencilerinin gereksinimlerine daha çok yanıt verdiği ve sıcak bir sınıf ortamı oluşturmaya daha eğilimli olduklarının görüldüğünü belirtmektedir (Bıkmaz, 2005, Akt. Özdemir, 2008).

Elde edilen veriler doğrultusunda okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik özyeterlik ölçeğinden aldıkları ortalama puanları incelendiğinde en yüksek ortalamanın; "Bir okul şarkısını öğrencilerime doğru bir biçimde öğretebileceğime inanıyorum" (\bar{X} =4.17), "Müzik derslerinde öğrencileri derse etkili bir biçimde motive edebileceğimi düşünüyorum" (\bar{X} =4.13), "Müzik derslerinde öğretmek için yeterli şarkı dağarcığına sahibim", (\bar{X} =4.11), "Müzik dersleri sayesinde öğrencilerime müziği sevdirebileceğimi düşünüyorum" (\bar{X} =4.09), "Müzik derslerinde öğrencilerime çeşitli ritmik etkinlikler yaptırabilirim" (\bar{X} =4.03), "Bir müzik parçasını kendim öğrenecek kadar yeterliyim" (\bar{X} =4.03), "Müzik derslerinde öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirebileceğime inanıyorum" (\bar{X} =4.01) olduğu görülmektedir.

"Müzik derslerinde öğrencilere doğru solfej yaptırabilirim" (\bar{X} =3.21), "Bir müzik çalgısını öğrencilerime doğru bir biçimde

öğretebilecek yeterliliğe sahibim" ($\bar{X}=3.34$), "Bir müzik topluluğunu başarı ile yönetebilirim" ($\bar{X}=3.28$) maddelerinde ise öğretmenlerin öz yeterlik düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik öz yeterlik düzeyleri cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir? sorusuna cevap almak için yapılan t testi sonucu okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimi özyeterlik ölçeği puanlarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<.05$) saptanmıştır. Buna göre erkek öğretmenlerin müzik öğretimi özyeterlik düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Araştırma sonucu cinsiyet ve özyeterlik arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığını gösteren başka araştırma sonuçları (Jegade & Taplin, 2000; Brandon, 2000; Chao, 2001; Tschannen-Moran & Woolfolk-Hoy, 2001; Akbulut, 2006; Gür, Çakıroğlu, Aydın, 2012) ile farklılık, (Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Gencel, 2010; Çevik, 2011) araştırma sonuçları ile ise benzerlik göstermektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik öz yeterlik düzeyleri kadro durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir? sorusuna cevap almak için yapılan t testi sonucu okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimi özyeterlik ölçeği puanlarının kadro durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>.05$) saptanmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik öz yeterlik düzeyleri hizmet yıllarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir? sorusuna cevap almak için yapılan tek yönlü varyans analizi sonucu okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimi özyeterlik ölçeği puanları ile hizmet yılları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır [$F(4-152)=2.149$; $p>.05$]. Elde edilen bulgular yapılan başka araştırmalarla (Üstüner, Demirtaş, Cömert ve Özer, 2009; Ekici, 2006; Ercan, 2007; Gür, Çakıroğlu, Aydın, 2012; Korkut ve Babaoğlu, 2012) benzerlik göstermektedir. Bu araştırmacılar tarafından yapılan araştırmalar sonucu öğretmen özyeterlik inançlarının hizmet yıllarına göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Chester ve Beaudin (1996) tarafından yapılan araştırmada ise, öğretmenlik deneyiminin özyeterlik duygusunu geliştirdiği ortaya konulmuştur (Akt; Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Gencel, 2010).

Bu konuda ileri sürülebilecek önerilerden bazıları şunlardır:

- Bir meslek alanını seçen bireylerin eğitim fakültelerinde edindikleri bilgi ve birikimlerin mesleki yaşantılarındaki başarılarını büyük oranda etkileyeceği için önem taşıdığı düşünülmektedir (Özkut ve Kaya, 2012, Graham and Thornley, 2000).
- Eğitim fakülteleri okul öncesi öğretmenliği anabilim dallarında müzik dersleri V. yarıyılta 2 kredilik "Müzik Eğitimi I"; VI. yarıyılta 3 kredilik "Müzik Eğitimi II" olarak yer almaktadır. Bu doğrultuda yapılan araştırmalar dikkate alındığında okul öncesi öğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresince mevcut müzik derslerinin çeşitlendirilmesi ve öğretmenlik uygulamalarına yansıtılabilmesi amacıyla son sınıfta da müzik derslerinin yer almasının sağlanması gerektiği düşünülmektedir.
- "Öğretmenlerin mesleki açıdan ne ölçüde yeterli olarak yetiştirildiklerinin yanında onların kendilerini ne ölçüde yeterli olarak gördükleri, algıladıkları önem taşımaktadır. Bu durum öğretmenlerin kendilerine güven duymaları ve kendini tanıyarak değerlendirebilmeleri ile ilişkilidir. Kendini objektif bir şekilde değerlendiren ve kendine güvenen bir

öğretmenin başarıya daha yakın olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır” (Üstüner, Demirtaş, Cömert, Özer, 2009:10). Benzer araştırmaların daha geniş bir örneklem üzerinde yapılması,

- Okul öncesi öğretmenlerinin müziksel açıdan daha donanımlı olmaları ve özyeterlik düzeylerini geliştirebilmeleri açısından hizmet içi eğitim kursları ve seminerlerin düzenlenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA (REFERENCES)

- Afacan, Ş., (2008). Müzik öğretimi özyeterlilik ölçeği. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 9(1), 1-11.
- Bandura, A., (1997). Self-efficacy. The exercise of control. W. H. Freeman and Company New York.
- Brandon, D.P., (2000). Self-Efficacy: Gender differences of prospective primary teachers in Bostwana. Research in Education. 64, 36-43.
- Çevik, D.B., (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi özyeterlilik düzeylerinin incelenmesi, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(1), 145-168.
- Dere, Z., (2008). Ankara İl merkezindeki anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin müzik eğitiminde yaşadıkları sorunların incelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Ekici, G., (2006). Meslek lisesi öğretmenlerinin öğretmen öz yeterlik inançları üzerine bir araştırma. Eğitim Araştırmaları, 6(24), 87-96.
- Ercan, S., (2007). Sınıf öğretmenlerinin bilimsel süreç beceri düzeyleri ile fen bilgisi öz yeterlik düzeylerinin karşılaştırılması (Uşak İli örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Göncü, İ., (2009). Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan anasınıfı öğretmenleri ile müzik öğretmenlerinin müzik çalışmalarına ilişkin tutum ve yeterliliklerinin karşılaştırılması. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 23-25 Eylül, OMÜ, Samsun.
- Göncü, İ., (2010). Okul öncesi eğitimde müzik eğitiminin temel sorunları, Kastamonu Eğitim Dergisi, 18 (2), 355-362.
- Graham, S., & Thornley, C., (2000). Connecting classrooms in preservice education:conversations for learning. Asia-Pacific Journal of Teacher Education, 28(3).
- Gür, G., Çakıroğlu, J., Aydın, Y.Ç., (2012). Sınıf, Fen ve Matematik Öğretmenlerinin Özyeterliliklerini Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi, Eğitim ve Bilim, 37(166):68-76.
- Jegede, O. ve Taplin, M., (2000). Trainee teachers” perception of their knowledge about expert teaching. Educational Research, 42 (3), 287-308.
- Kaptan, S., (1995). Bilimsel araştırma ve istatistik teknikler, Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.
- Karasar, N., (2009). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın-Dağıtım.
- Korkut, K., Babaoğlu, E., (2012). Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançları, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 8 (16), 269-282.

- Kurtuldu, M.K. ve Çiftçi, E., (2010). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19, 60-73
- Malkoç, T. ve Ceylan, F., (2011). Okulöncesi dönem işitme engelli çocukların müzik eğitimi etkinliklerinde dikkat eksikliğini geliştirme becerisine ait inceleme, 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications 27-29 Nisan, Antalya.
- Özdemir, S.M., (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, Educational Administration: Theory and Practice, 54, 277-306.
- Özkut, B. ve Kaya, S.Ö., (2012). İlköğretim okullarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin lisans döneminde aldıkları müzik eğitiminin mesleki yaşantılarına olan etkilerinin incelenmesi, International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education, 1 (1), 167-179.
- Özmenteş, S., (2011). Müzik öğretimine yönelik özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi. Journal of educational and instructional studies in the world, 1(1), 30-36, internetten 10.08.2012 tarihinde <http://www.wjeis.org> adresinden alınmıştır.
- Saracaloğlu, A.S., Karasakaloğlu, N. ve Gencil, İ.E., (2010). Türkçe öğretmenlerinin özyeterlik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi, Electronic Journal of Social Sciences, 9(33), 265-283.
- Temiz, E., (2006). Okulöncesi dönemde müzik eğitimi; yaşanan problemler ve çözüm önerileri. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 26-28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Tschannen-Moran, M. and Woolfolk-Hoy, A., (2001). Teacher Efficacy: Capturing an elusive concept. Teaching and Teacher Education, 17, 783.
- Tufan, S., (2006). Okulöncesi müzik öğretmeni profili. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 26- 28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Üredi, I. ve Üredi L., (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetlerine, Buldukları Sınıflara ve Başarı Düzeylerin Göre Fen Öğretimine İlişkin Öz-Yeterlik İnançlarını Karşılaştırılması, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt:1 Sayı:2 <http://www.yeditepe.edu.tr>.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N., (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl: 9, Sayı. 17, ss:1-16.
- Vannatta-Hall, J.E., (2010). Music education in early childhood teacher education: the impact of a music methods course on preservice teachers' perceived confidence and competence to teach music: Unpublished Ph.Dissertation, University of Illinois, <https://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/16854/1> internet adresinden 11.08.2012 tarihinde alınmıştır.
- Yılmaz, M., Köseoğlu, P., Gerçek, C. ve Soran, H., (2004). Öğretmen öz-yeterlik inancı. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, 58, <http://yayim.meb.gov.tr./dergiler/sayi58/yilmazkoseoglu.htm> internet adresinden 29.11.2012 tarihinde alınmıştır.